

LAIKAS

LIET. BIBLIOTEKOS
TARNYBOS
DOVAI

Nr. 235
XI M.

PERIODICO QUINCENAL LITUANO — 15 DE MAYO — GEGUŽIO 15 D. 1959 M.

GEGUŽIS PRASIDĖJO

“Naujoji Žvaigždė”

Fidel Kastro, laimėjęs revoliuciją ir išsaudęs buvusios vyriausybės drausmingesnius pareigūnus, kurių vientintėlė kaltė buvo ta, kad savo vyresniųjų įsakymus pildė, užsimojo groti “pirmu smuiku” visoje Amerikoje ir Antarktikoje. Tam atsiekti jis sumanė, pirmiausia, pradėdamas nuo artimųjų kaimynų, pažeisti sau nepalankias vyriausybės. (Gal galvoja sukurti iš jų net Kubos satelitus!) Pradėjo ir sukluo. Mat, nebuvo pilnai tam pasiruošęs, pasisekimu Kūboje dar apsvaigęs.

Bet Kastro nuo savos minties neatsisako. Nuskrido pas vienmintį Venecuelon. Ir ten pasimokė, kaip reikia “švytuoti raudonojo pasaulio orbitoje”. O venecuelietis šiame reikale gana yra įgudęs jau nuo 1935 metų. Jo ORVE — Organizacion Revolucionaria Venezolana, kaip patsai sako, apėmė ir apima bolševikus ir nebolševikus (žiūr. Reports Nr. 22, psl. 24, CARIB).

Nedaug prabėgo laiko, ir “naujas politikas” lengvai “užkaravo” kairiųjų simpatikų širdis JAV-se. Paveržė taip pat ir Brazilijos prielankumą, — kas rodo jo pasikalbėjimą su tos valstybės ambasadorium viename pokylyje Venecueloj. Tai net vėliau demontuoti reikėjo. Bet Buenos Aires dienraščio “La Razon” korespondentas gerai ir vykusiai girdėjo tą pasikalbėjimą ir paskelbė “Eje La Habana - Rio” — Havanos ir Rio de Žaneiro ašis.

Kastro — demagogas

Šis kūbietis tarp šūkajaučių palaidos minios, apsvaigintos jo barzdos, kaip žuvis vandeny: be meškerės ar tinklo nepagausi. Demagogija — jo sritis, panašiai, kaip Trockis - Bronšteinas kad buvo.

Kastro — politikas

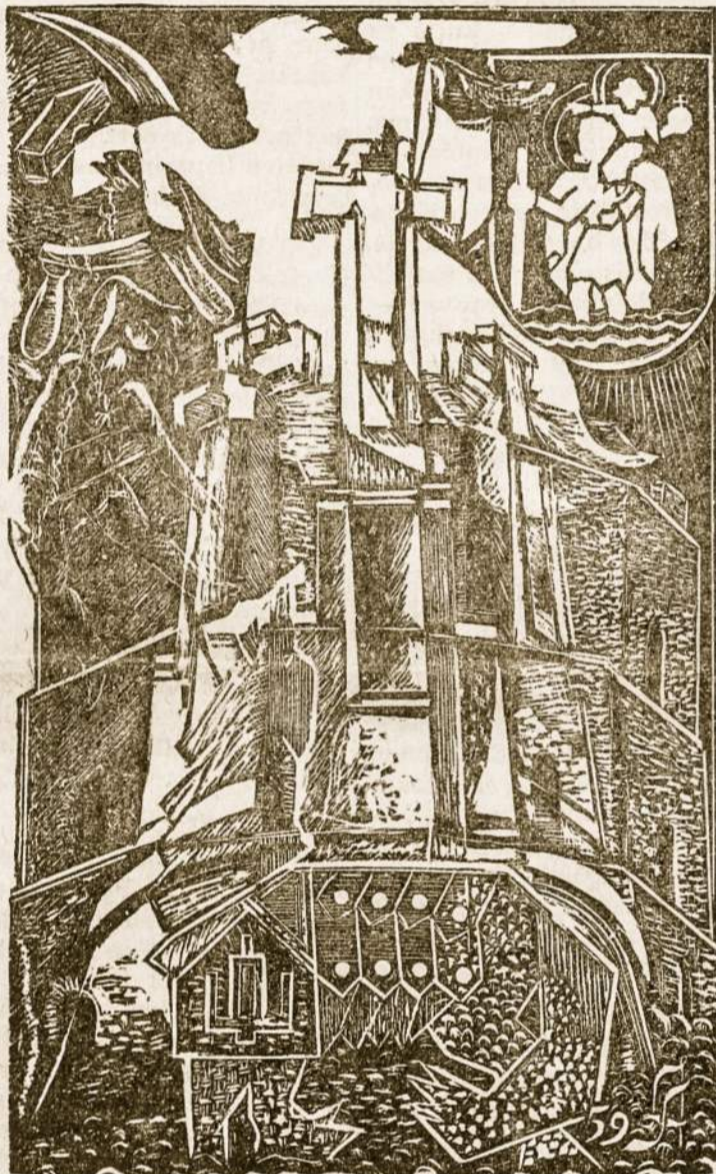
Save jis skaito dideliu politiku. Taip, jis yra toks politikas, kuris daro stambių klaidų. La Platos krašte — Argentinoje minios akivaizdoje norėjo vietinę valdžią pakritikuoti. Viešai kalbėti jam neleido — esąs karo stovis. Toliau. Specialioje ekonominėje 21 Amerikos valstybių konferencijoje kalbėjo taip, lyg būtų kokiame mitinge. O tai jau rodo nesubrendimą politinėje

veikloje. Nesorientavo, ir viso, Argentinoj. Taigi, skubom iščia ir išvyko. Vadinas, gavo truputį...

Kastro — valstybės vyras

Kastro kol kas gana menkas valstybininkas. Vos jo vyriausybė išvirtino ir viešai pasauliui paskelbė, kad nevalia kištis į svetimų valstybių reikalus, kūbiečiai, Kastro šalininkai ir sė-

vadinas, 2-ųjų bilijonų ir 550 milijonų pežų papildyti tuščius daugelio valstybių išdus. Tuščią išdą taip pat turėdams Habanoje, laksto šūkaudamas per pasaulio pusrutulį, septyniasdešimt palydovų sargyboje (mat, kai ko prisibijo). Nei vienas didžiųjų, net didžiausių ir bailiausių asmenybių tiek daug su savim nesivežiojo. O kiek tai kainuoja ir iš kieno kišenės moka?

Pergalė

Kun. A. Lubicko raižinys

brai, tuoj suruošė ir vykdė invazijas į Santo Domingo, Haiti, Kostą Riką, Panamą, Nikaragvą. Kas tai? Atrodo, visai užmiršo: kas gali lengvai praeiti Nikitai, visai kitaip gali baigtis Kastrui. Kremliuje bet kuris pradžios mokyklos mokiniukas moka pasakėčią — “Dramblis ir šuniukas Moska”, kurioje pajuokiamas Moskos sumanymas loti dramblį. Kūbietiškas gi “Moska”, savo išdidumo apakintas, reikalauja iš JAV 30 milijardų,

Gal Kremlius jį subsidijuoja? Tokios “naujos žvaigždės” iš daigų akivaizdoje ką reiškia kokio tai Didžiųjų užsienių reikalų ministerių konferencija! Tikrai gi turim “žvaigždę”, tin kančią į Hollywoodo žvaigždyną. Vieta užtikrinta. Daugelis saukia — “Valio Kastro! Bravo muchacho!” Tačiau netolima ateitis parodys, kur yra tikrasis centras — Kubos Havanos Kazine ir Ruletėj, ar kur kitur.

T. Daukantas

Suspenduotieji komunistų laikraščiai ir žurnalai

Remdamasis Vyriausybės dekretu, susiekimo sekretoriatas uždraudė per paštus persiuntimą bet kokius komunistiškus spaudinius, skleidžiančius jų ideologiją. Suspenduoti yra šie komunistiški laikraščiai ir žurnalai: “La Hora”, “Pueblo Unido”, “El Saber”, “Propositos”, “Nuestra Palabra”, “Tribuna”, “Poanha”, “Voz Proletaria”, “Cuadernos de Cultura”, “Derechos del Hombre”, “Ogniwo”, “Hawa Gazeta”

“Hay Mamul”, “Tėvynė”, “Novedades de la Union Sovietica”, “Problemas dela Paz y del Socialismo” ir “Nuestra Era”.

Minėtiems leidiniams, savaimė aišku, nutraukiama ir pašto koncesija.

Sabotažas Telefono susisiekiame

Valstybinė telefono susisiekiama įstaiga praneša, kad yra padaryta daug sabotažų aktų, gadinant telefono vietas, telef. aparatus ir kitų turta. Tik vien Bue-

nos Aires mieste sugadinta virš 15.000 aparatų. Spėjama, kad šį pragaištingą darbą vykdo patys Telefono susiekimo įstaigos tarnautojai, kurie, nesutikdami dirbti šeštadienį, turi ryšį su sindikatų priešiška veikla.

Prieš Kastro žudymus

Dr. Oscar Semino Parodi iš Argentinos pasiuntė Brazilijos krašto aps. ministeriui gen. Henrique Texeira laišką, kuriame sveikina ministerį už jo pareiktą viešai nepasitenkinimą ir pa-

“EL TIEMPO”

Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires

T. E. 208 - 5027

Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual

No. 524296

Franqueo Pagado
Concesión No 4289
Tarifa Reducida
Concesión No 4015

PET ŽODIS EUROPOS TARYBAI

Europos Tarybos 10 metų sukakties sesijoje Strasburge balandžio 20 d. ir sekančiomis dienomis dalyvavo oficialiai ir Pavergtųjų Europos Tautų Seimo delegacija. Iš New Yorko buvo atvykę PET p-kas Korbonski, Politinės komisijos ir Lietuvos delegacijos p-kas V. Sidzikauskas, generalinis sekretorius Costa. Be to, dalyvavo europinių PET delegatūrų atstovai: Londono — Čiolkosz, Paryžiaus — Auer, Romos — Vanek, Bonos - dr. P. Karvelis.

Pavergtųjų Europos Tautų Seimas įteikė balandžio 20-28 dienomis Strasburge posėdžiausiai Europos Tarybai pareiškimą, kuriuo sveikina laisvosios Europos tautų sambūrį, bet kar tu išreiškia susirūpinimą Europos politikos raida.

PET Seimo pareiškimas išpėja Europos Taryba: “1) Nesusigyventi su tokia padėtimi Vidurio ir Rytų Europoje, kuri netik priešinga teisingumo principams ir Vakarų valstybių tarptautiniam išpareigojimui, bet yra kartu ir Vakarų nesaugumo priežastis. 2) Susilaikyti nuo bet kurių veiksmų, kuriuos bū-

ty galima aiškinti kaip politinio status quo Europoje patvirtinimą”.

Pareiškime siūloma neatlaidžiai daryti visus žygius, kuriais būtų grąžinta teisinė padėtis, ir paskelbti konkrečią Vakarų tikslų bei siekimų programą.

Pareiškimas primena Europos Tarybos Patariamajam Seimui: “Nekartą ir tvirtai Jūs esate stoję prieš mūsų valstybių pavergimo pripažinimą. 1958-1-17 Jūs pareiškėte, kad “laisvoji Europa negali galutinai pripažinti quo Centro ir Rytų Europoje... Negali būt patvaraus sprendimo santykiuose su Sovietų Sąjunga, kol ši problema nėra išspręsta”. Tą pačia rezoliucija buvo pripažinta ir mūsų tautų teisė pasirinkti sau politinę santvarką. 1958-X-17 savo rekomendacijoje E. T. Ministerių komitetui Jūs tiesiai pasakėte, kad “Vid. ir Rytų Europos tautos pačios turi spręsti, kurioje santvarkoje jos nori gyventi.” Tad Europos Taryba prašoma patvirtinti savo pirmąjį nusiųtą ir daryti visa, kad jis būtų įgyvendintas.

sibiaurėjimą vykdomu Kūboje kraujo praliejimu, šaudant žmones, vieton kūrta tame krašte tikrąją taiką, solidarumą ir išmintingą socialinį gyvenimą.

DRĄSAI ATSAKĖ ITALIJA RUSAMS

Sovietai kelioms valstybėms, jų tarpe ir Italijai, įteikė protesto notas dėl raketų leidimo bazių įtaisymų. Italija į notą atsakė, kad tai yra jos grynai vidaus reikalas didinti defensyvinę raketomis krašto potencialą, ką jau padarė kitos valstybės, įskaitant ir pačią Sovietų Sąjungą.

Užs. reikalų ministerių konferencija

Gegužio mėn. 11 d. Ženevoje, Tautų S-gos rūmuose, susirinko Didžiųjų valstybių — JAV, Anglosijos, Prancūzijos ir Sov. Sąjungos užsienių reikalų ministrai iš anksto numatytą konferenciją, kuri turi paruošti darbotvarkę ir nustatyti datą Viršūnių konferencijai. Kelios posėdžių dienos parodė, kad sovietai trugdo pasiekti bet kokią susitarimą. Mat, iš viso, Kruščio vas, ką rodo jo sakomos kalbos, nepripažino ir nepripažįsta užs. reikalų ministerių pasitarimo, o tik Viršūnių konferenciją laiko svarbiu veiksmu. Taigi, išdavos Ženeos posėdžio yra aiškios.

DR. LUIS MARIA DRAGO DOKTRINA

Sukako 100 metų nuo gimimo Argentinos ministerio Dr. Luis Maria Drago. Jis mums lietuviams, kaip ir visiems kitiems dėl jo Tarptautinės teisės iškelto dėsniu, vadinamo “Drago Doktrina”. Ji sako: “Ginkluotas bet kurios teritorijos užėmimas jokiui atveju negali būti teisėtu pagrindu tą teritoriją valdyti arba ilgainiui ją okupuoti”. Ši doktrina buvo paskelbta tuomet, kai 20 amž. pradžioje Vokietija norėjo okupuoti Venecuelos uostas, kaip laidą už savo suteiktas paskolas tai valstybei.

TRUMPOS ŽINIŲ

• Gegužio 13 ir 14 d. d. atsitatydino Argentinos užsienių reikalų, žemės ūkio ir gyvulininkystės, prekybos, finansų ir transporto ministrai.

• Gegužio 8 d. buvo baigti 21 Amerikos valstybių — CEPAL užs. reikalų ministerių posėdžiai Kongreso rūmuose, Buenos Aires.

• JAV vyriausybė nutarė išduoti NATO priklausiančioms valstybėms įvairias atominės paslaptis. Taip pat suteiks ir paramą techninę.

• Pietinėj Atlanto daly prie Argentinos krantų, apie 100 mylių nuo Claromeco, gegužio 2 d. naktį paskendo argentiniečių Navemar b-vės prekybinis laivas Motoman, 414 tonų talpos. Iš 18 įgulos narių išsigelbėjo tik 7 jūrininkai.

• Artimiausioj ateity į Argentiną atvyks Japonijos ministeris p-kas p. Nobasuki Kishi.

• JAV aviacija praneša, kad yra išrastas labai stiprus skystas kuras, tinkamas naudoti raketų varomiesiems motorams.

• Įvykusiuose š. m. gegužio 11 d. Austrijos parlamento rinkimuose komunistai nepravedė nė vieno atstovo. (Australai gerai pažįsta tuos “raudonųjų rojus paukštelius”, kurių valdžioje pu sei Austrijos teko būti).

• Hondūre, Centrinės Amerikos valstybėj, komunistai nori nuversti demokratinę vyriausybę. Vyksta susidūrimai.

• Sovietų Sąjunga skelbia, kad ji turinti 208.826.000 gyventojų. Rusų iš viso yra tik apie 80 milijonų. Galima suprasti, ko kį procentą sudaro kitos tautybės, kurias tesuvaldo tik jėga.

Drago Doktrina ir mums prisimintina, nes teisėtas mūsų nepriklausomybės reikalavimas jos apibrėžimuose kaip tik telpa.

Kaip nukentėjo mūsų tautiečiai Ibicuy

Praeitame "Laiko" nr. trumpai esame paminėję, kad nuo įvykusio didžiulio potvynio, kuris nėra daugely vietų praėjęs dar ir dabar, smarkiai nukentėjo Entre Rios prov. Ibicuy saloj gyvenantieji mūsų tautiečiai. Šiomis dienomis iš Ibicuy salos į Buenos Aires atvyko p. Elytė Vasiliauskaitė — Dudek, kuri, išgyvenusi visas potvynio baisybes, papasakojo "Laiko" korespondentui apie įvykusią didžiulę nelaimę, nušlavusią apylinkes ir apnuoginus mūsų ten gyvenančius brolius.

Nuo balandžio 12 d. pradėjo kilti kanaluose vanduo. Bet gyventojai nelaukė didelio vandens pakilimo ir bet kokias evakuacijas nebuvo nė dalinai pasirošę. Sekančiomis — balandžio 13 ir 14 d. d. vanduo ne tik neslūgo, bet vis kilo. Jau balandžio 14 d. vanduo apėmė aukštesnes vietas ir įsiveržė į kambarius. Žmonės įvairius ir geresnius daiktus kėlė ant stalų ir dėžių. Kilnojo daiktus ir laukė, kad po valandos, kitos, kaip kartais atsitikdavo, vanduo ims slūgti, ir vėl viskas grįš į normalią padėtį. Apie gyvulius, paukščius ir bites, kurių kiekvienas turėjo, nė negalvojo.

Tos dienos vakare ir naktį kilo smarki audra su lietumi. Vanduo taip smarkiai pradėjo kilti, kad žmonės dėl saugumo sulipo virš lubų (ant aukšto). Bet ir tai dar nenusiminė, nors audra ir lietus nenustojo ir šėlo smarkiai toliau. O vanduo vis kilo. Karvės ėmė bliauti, arkliai žvengti, o kiaulės ir paukščiai jau plaukė vandenyje. Tik dabar suprato, kokią nelaimę grąso visiems. Nelaimė, kokios iki šiol dar nėra buvę.

Per 24 val. vanduo kambariuose siekė virš 2 metrų, o žemesnėse vietose — net 3 metr. Apie gelbėjimą turto nebuvo jau kalbos. Kiekvienas dabar gelbėjo tik savo gyvybę, turėdamas parankėje laivelį. Žuvė vandenyje gyvuliai, paukščiai, bitės, paskendo namų apyvokos daiktai, rūbai ir maistas. Vanduo (neapimamas akimi) apėmė visą apylinkę Vaisinių medžių tik viršūnės kyšojo.

Jau nuo balandžio 14 d. kariuomenės, prefektūros ir policijos daliniai, mobilizavę įvairias valtis, pradėjo evakuoti salos gyventojus. Vežė į Saratės kareivines. Pradžioje niekas nenorėjo vykti, nes vis dar tikėjo, kad gal greit baigsis ta nelaimė,

ar bent ką gal pavyks išgelbėti. Dalis mūsų tautiečių susispietė pas p. Nalivaiką, namo 2-me aukšte.

Keliolika šeimų lietuvių, įsigiję nemažus ūkius, jau kuris laikas gyvena Ibicuy saloje, versdamiesi daugiausia medžių auginimu. Turi pasistatę namus ir gyvena tikrai ūkiškai: laiko po keletą arklių, karvių, kiaulių bičių. Pav., Ramanauskas laikė 2 arklius, 2 karves, turėjo 100 bičių ir daug paruošęs išvežimui medžių, Elytė Vasiliauskaitė ir A. Dudek — 2 arklius, 3 karves, 16 avių bičių, Žilinskienė — 1 arklį ir 3 kiaules, Tonkūnas — 1 arklį ir 1 kiaulę, o Verseckas net viso 15 galvų (3 arklius, 12 raguotųjų). Taip pat ir kiti — Baniulis, Burokas, Naruševičius Rastauskienė su sūnum, Nalivaiką, (kurio be kita ko, nuplukdė daug dėžių su vynu ir alaus buteliais) turėjo įvairių gyvulių. Mūsų tautiečiai, kaip sakoma, buvo visai atsistoję ant kojų, nes planingas medžių auginimas nors reikalaujantis ir daug darbo, nešė gražų pelną. Bet šiandien jiems padaryta skaudžių nuostolių. Maža to, kad potvynis prigirdė gyvulius, paukščius, bites, supūdė ar pūdo daržoves, sunaikino, pūdo ir gadina kitą nekilnojimąjį turtą, bet svarbiausia — vanduo kenkia pramoniniams pasodintiems medeliams, kas jau pakerta mūsų tautiečių patį klestėjimo pagrindą. Neseniai, ar kiek anksčiau pasodintų medelių plotai gali po vandeniu sunykti, o suaugusius medžius jau dabar gadina vandens žiurkės. Šie išlikę gyvūnai būriais plaukioja ir griaužia medžių žievę — vienintelioms likusį maistą. Be žievės, aišku, medis sunyks. Daug medžių išvertė audra, daug nuplūgtų medžių, paruoštų išvežimui, nuplūgdė srovė. Ir grioviai, suprantama, kuriais nuleidžiama iš laukų vandenį į kanalą, taip pat bus dumbliu užnešti. Jų išvalymas pareikalautų daug pinigų. Žodžiu, padaryti nuostoliai sunkiai dabar įkainojami, kol vanduo galutinai nenuslūgo. Balandžio 30 d. vandens dar buvo nemažiau 1 mtr.

Lietuviai, saloj gyvenę daug moje kaimynystėje ar net kiek atokiau, nelaimės atvejyje padėjo vienas kitam, tuo labiau, kad kai kurie jų buvo išvykę iš namų. Taip pat dalinosi turimu, paskubom paimtu, maistu. Tai gražus broliškumo, solidarumo ir vienybės pareiškimas.

MIRĖ DR. CARLOS SAAVEDRA LAMAS

Prieš keletą dienų mirė buvęs Argentinos užsienių reikalų ministeris Dr. Carlos Saavedra Lamas, Nobelio premijos laureatas už Taiką, profesorius, mokslininkas ir lietuvių bičiulis. Jis 1933 m. pasirašė su Lietuva sutartį, pagal kurią buvo išmokamos Lietuvoje pensijos tėvams ir šeimoms darbininkų, žuvusių Argentinoje nelaimingose atsitikimuose. Pensijas išmokėdavo Argentinos ilgametis atstovas Don Arnaldo Barsanti.

LATVIJOS komunistų partijoje tik 32% latvių. Išvedant iš atstovų sudėties Aukščiausioje taryboje, EZD prieina išvados, kad Latvijos komunistų partijoje latvių tautybės narių yra tik 32%, kiti rusai ir kitos tautybės. Latvijos kp. esą apie 61.000 narių.

KULTŪROS KRONIKA

• Dr A. Šapokos knyga "Vilnius Lietuvos gyvenime" (anglų kalba) netrukus išeis iš spaudos.

• Erdmonas Simonaitis, Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininkas, pradėjo rašyti savo atsiminimus apie kovą už Mažosios ir Didžiosios Lietuvos susijungimą.

• V. Augštinaitis, baleto meistris, ilgesnį laiką gyvenęs Rio Janeire, vėl grįžo į Sao Paulo. Baleto menu pasirodo kelis kartus per savaitę televizijoje.

• Aidų žurnalas šiais metais skiria premiją už mokslinį veikalą. Premiją numatoma išteikti Čikagoje, kur ta proga bus rengiamas Aidų koncertas.

• H. Nagys paruošė naują eilėraščių rinkinį, kuris, numatoma, šiomet išeis iš spaudos.

"ATSISTATYDINO" okup. LIETUVOS VYRIAUSYBĖ

Susirinkus naujai Aukščiausiosios Tarybai, balandžio 21 d. atstatydino Šumausko vedama ministerių Taryba. Jam pavesta sudaryti naują. Ir Paleckis naujai perrinktas Aukšč. Tarybos pirmininku, o pavaduotojais išrinkti Baltušis ir Matulis. Naujuoju "užsienio reikalų ministru" paskirtas K. Preikšas (iki šiol buvo Gaška).

APIE BAŽNYČIĄ LIETUVOJE

Čikagos diezeczijos laikraštis The New Wordl įdėjo vyskupo V. Brizgio straipsnį, kuriame rašoma, kad Lietuvoje vysk. T. Matulionis, vysk. Ramanauskas ir vysk. V. Slatkevičius yra namų arešte. Vyskupas Matulionis net laikomas namų arešte Šeduvoje, už savo diezeczijos ribų. Vysk. Maželis ir vysk. J. Steponavičius, nors dar yra laisvi, bet negali eiti savo pareigų be rusų saugumo policijos kontrolės. Kun. P. Jonaitis, kuos su vysk. Matulioniu dalinosi pastoge, buvo areštuotas. Žiauriai kinamas ir dar tebėra kalėjime. Nors 1958 m. nedaug kunigų tebuvo areštuota, tačiau nei vienas iš areštutųjų nebuvo išleistas. Kalėdos buvo darbo diena, nors daugelis nuo darbo susilaukė. Moksleiviams grasoma — jie bus "savanoriai" pasiūsti į Kazakstaną, jeigu lankys pamaldas. Priešreliginės komunistų tendencijos šiuo metu net stipresnės, kaip anksčiau.

• Biuletenis lietuvių įsikūrimo klausimais Br. Hondure numatomas pradėti leisti jau šį pavasarį Vašingtone. Biuletinį redaguos J. Vitėnas. Numatoma leisti kas mėnesį.

• Dainininkų konkur. suruošė Dirva gegužės 2 d. Clevelande. Konkurso laimėtojams paskirtos trys premijos: pirmoji — \$300, antroji — \$200 ir trečioji — \$150. Rengėjai taip pat numato konkursą laimėjusiųjų koncertus surengti ir kitose lietuvių kolonijose.

(E) "Adomas nori tapti žmogumi". Tokiu titulu Lietuvos kino studija baigė ruošti filmą pagal Sirijos Giros romaną "Buenos Aires", kaip pranešė Vilniaus radijas kovo 5 d. Čia esanti atvaizduojama kaimo vaikino istorija, kuris 1930 metais patenka į Kauną, vėliau į užjūrį laimės ieškoti. Bet, praradęs iliuziją išeiti į žmones. Adomas randas savo tikrąjį gyvenimo kelią darbininkų kovoje prieš išnaudojimą (tapdamas, žinoma, rusišku komunistu. Red.).

(E) Donelaičio "Metus" vertė 12 metų. Maskvietis rašytojas poetas Dovydas Brockis yra išvertęs į rusų kalbą keletą lietuvių rašytojų poetų kūrinių. Kristijono Donelaičio "Metus" vertęs net 12 metų. Šiomis dienomis jam suėjo 60 metų.

"Lietuvių Enciklopedijos" 17-sis tomas jau išspausdintas. Api ma raidę M iki Mauragis. Šį tomo redagavo prof. Jonas Puzinas.

MIRĖ SKULPTORIUS B. PUNDŽIUS

(E) Mirė skulptorius Bronius Pundžius, po sunkios ligos, eidamas 57-sius metus. Buvo gimęs 1907 m. rugsėjo 15 d. Mažeikių apskr. Meną studijavo Kauno Meno mokykloje ir Paryžiaus Aukštojo skulptorių, kurio kūriniai jau prieš karą Lie-

APVERTKINA KOLCHOZŲ PADĖTIS

(E) Kolchozų kasos tuščios. Iš Vilniaus radijo balandžio 17 d. pranešimo aiškėja, kad Lietuvos kolchozai neturi iš ko apmokėti naftos produktus, atsargines dalis, pašarus, sėklas ir kt. Kolchozų įplaukos būna daugiausia metų antroje pusėje, be to, jų sunaudojimas yra suvaržytas (turi būti išskirtos sumos į nedalomus fondus ir pan.). Kai pavasarį ir vasarą iki naujojo derliaus realizavimo reikia atlikti būtinas išlaidas, nebėra iš ko. Jau ir kita proga sovietiniai šaltiniai buvo pranešę, kad kolchozai neturi iš ko išpirkti trąšas ir kitus būtinius pirkinius.

Kolchozai dėl šitokios kolchozinės sistemos atsiduria į keblią padėtį.

(E) Asmens kultas bujoja. Ryšium su Kruščiovo 65 metų sukaktim, Lietuvoje ir kituose Sovietų valdomuose kraštuose sukaktuviniškas partijos pareigūnų buvo liaupsinamas taip, kaip savo laiku Stalinas.

(E) Vėl grupė Kauno jaunimo išvežta į Kazachstaną, kaip pranešė Vilniaus radijas balandžio 20 d. išvežta "nuolatiniam darbui". Radijas pastebi: "Tai jau ne pirmieji kauniečiai, kurie partijai pašaukus išvyksta įsavininti naujų žemių... Šiuo metu plėšininėse žemėse dirba apie 600 Kauno pasiuntinių. O tūkstančiai studentų ir jaunųjų darbininkų kasmet išvažiuoja padėti nuimti derlių".

(E) "Ateistų klubai" steigiami įvairiose provincijos vietovėse. Čia platinama priešreliginė literatūra, laikomos paskaitos ir kt.

tuvoje buvo aukštai vertinami. 1944-1950 metai Pundžios dėstė Kauno Valst. taikomosios ir dekoratyvinės dailės institute, o nuo 1951 metų buvo Lietuvos Valst. dailės instituto Vilniuje profesorium. Sovietų valdžios užsakytos jo skulptūros ir paminklai buvo pastatyti netik Lietuvoje, bet ir kituose sovietų valdomuose kraštuose. Kartu su skulptoriu Mikėnu pastatė didžiulį "Pergalės" paminklą Karaliaučiuje. Apie jo paskutinį gyvenimo laikotarpį sužinoma, kad sunkiai sirgdamas gulėjo Maskvos ir Vilniaus ligoninėse.

GRĮŽO Į LIETUVĄ

(E) Keletas "repatriantų" iš Pietų Amerikos balandžio viduryje grįžo į Lietuvą. Iš Argentinos sostinės Buenos Aires italu laivu pro Genują grįžo rokiškėnas Petras Greimus (iš Lietuvos išvykęs 1936 metais) ir kamajiškis Jonas Diržys su 10 m. sūnum. Sovietų laivų pro Rygą iš Brazilijos grįžo dusetiškis Alfonsas Braga, išgyvenęs svetur daugiau kaip 30 metų.

(E) Iš Lietuvos tik per Maskvą. Iš vieno "Tiesos" pranešimo galim išskaityti kad pasikalbėjimai tarp Lietuvos ir Berlyno vyksta — per Maskvą. Kodėl būtina per Maskvą o ne tiesiai, tai sovietinė paslaptis.

• Gražus šeimos bendravimas yra vienas iš moters svarbiųjų pareigų, todėl — ji turi turėti pakankamai energijos ir valios diena iš dienos būti geros nuotaikos ir paslaugi šeiminiškė.

(E) "Marksistinė veterinarija" Lietuvos veterinarijos akademija Kaune, Tilžės gatvė 18, paskelbė ieškanti dėstytojų įvairioms katedroms. Pažymėtina, kad ieškomas ir marksizmo-leninizmo katedros docentas ir vyr. dėstytojas.

(E) Viename numeryje — šeši ateistiniai straipsniai. "Tiesa" 87-me numeryje įsidėjo net 6 atskirus dalykus ateistinėm temom, ryšium su Vilniuje įvykusių partiniu pasitarimu ateistinės veiklos klausimais. Doc. J. Laužikas savo pasisakyme pastebė, kad studentai neblogai įsivainavę mokslo žinias, tačiau su ateistiniais reikalais nesą taip, kaip turėtų būti. Ir prof. Daukša skundžiasi, kad studentai išėina iš aukštųjų mokyklų nepakankamai ateistiniai paruošti.

(E) Grįžtama į molio statybos laikus. Vilniaus radijas balandžio 17 d. pranešė iš Vilkaviškio rajono, kad "Pergalės" ir Gižų kolchozų statybininkai "sukauptė didelį patyrimą", statydami kiaulides ir karvides iš pigios vietinės medžiagos — molio. Septynmečio plano numatytais iš molio ir akmenų būsią pastatyti 23 stambūs ūkiniai pastatai. Ir kituose kolchozuose grįžtama prie senųjų laikų molio statybos.

(E) Jaunimas nenori eiti į kolchozus. Iš kai kurių pranešimų aiškėja, kad Lietuvos jaunimas labai nenoriai eina dirbti į kolchozus, kuriuose darbo ir gyvenimo sąlygos, kaip visiems žinoma, yra labai blogos. Kai kur kolchozuose verčia net naktimis dirbti.

ĮVAIRENYBĖS

Afrikos dykumų didžiuliai paukščiai strausai ir kiaušinius deda labai didelius: jie sveria pusantro kilogramo, arba tiek, kiek 24 vištos kiaušiniai.

Australijos paukštis kivis deda kiaušinius pusės kilogramo. Tačiau vienas tyrinėtojas N. Zelandijos ugniakalnio pelenuose rado kiaušinį, kuris svėrė tiek, kiek sveria pusantro šimto vištos kiaušinių. Tas kiaušinis pelenuose išsilaikė nuo labai senų laikų. Dabar pasaulyje tokių didelių paukščių nėra.

ŠALDYS PIENĄ

Čikagos spauda skelbia, kad dabar jau galima sušaldyti pieną ir tuo būdu jį išlaikyti šviežią daugiau metus laiko.

Nauju procesu iš pieno išimamas vanduo, o pasilikę tirščiai sušaldomi. Norint juos atskiesti, reikia tik būtino kiekio vandens.

Šitokią atskiestą pieną negalima atskirti nuo tos pačios dienos pamelžto pieno. Jame pasilieka visos šviežio pieno ypatybės.

PIENAS IR KAULAI

Kaulų chirurgų suvažiavime Čikagoje buvo konstatuota, kad daug mineralų praranda kaulai tų asmenų, kurie nenaudoja pienu produktų. Išstudijavus 150 tokius pacientus Cornell universitete Specialios Chirurgijos ligoninėje rasta, kad 30 iš jų per 5-10 metų nebuvo gėrę pieno. Dėl to jų organizmas gavo mažiau kalcijaus, negu normaliai yra reikalinga.

Sekmadienis Dimeiai

Kun. AUG. STEIGVILAS

MARIJA — NAUJOJI JIEVA

Enciklikoje yra išvedama paralelė tarp Kristaus ir Marijos. Jeigu Kristus yra visatos Karalius ir Valdovas, tai panašiu būdu ir Marija privalo būti visatos Karalienė, nes ji yra Kristaus Motina.

Pirma pažiūrėkime, koku būdu Kristus yra visatos Karalius: Kristus yra trejopa galia visatos Karalius ir Valdovas: 1) savo dieviška — žmogiška prigimtimi; 2) savo malonių pilnybe ir 3) savo pergale virš mirties ir nuodėmės karalystės.

1) Kristus savo dieviška — žmogiška prigimtimi yra Karalius. Šv. Jonas Evangelistas apie Kristų rašo, kad „per jį visa padaryta, kas padaryta, ir be jo nepadaryta nieko“ (Jon. 1,3). Kuomet Pilotas paklausė Kristų: „Tai tu esi karalius?“ Kristus jam atsakė aiškiai: „Tu pats sakai, aš esu karalius. Aš tam gimiau ir atėjau į šį pasaulį“. Kitoje vietoje Kristus apie save galėjo pasakyti: „Man duota visa valdžia danguje ir ant žemės“ (Mat. 28,18). Apie reiškimą knygoje apie jį parašyta: „Karalių Karalius ir Viešpatuojančių Viešpats“.

2) Kristus savo malonių pilnybe yra tikrasis Karalius. Dangiškasis Tėvas davė Kristui netik visą galią ir valdžią danguje ir ant žemės, bet padarė jį Vyriausiuoju Kunigu, visų malonių šaltiniu. Šv. Jonas rašo: „Mes visi esame ėmę iš jo pilnybės malonę po malonės“ (Jn. 1,16). Tikrai Kristus galėjo apie save pasakyti, kad jis yra tie-

sa, kelias ir gyvenimas, kuriame randamas gyvenimas.

3) Kristus, kaip nuodėmės ir pragaro nugalėtojas, yra Karalius. Nors Kristui, kaip Dievui, nuo pat pradžių priklausė visas pasaulis, tačiau jis, kaip

Aukščiausias Kunigas savo brangiausiu Krauju įsigijo visą žmoniją kaip savo tautą. Savo mirtimi ant kryžiaus Kristus nugalėjo „šio pasaulio kunigaikštį — šėtoną“, išlaisvindamas žmoniją iš nuodėmės vergijos, tuomi pasidarydamas „nu mirusiųjų pirmgimis ir žemės

karalių kunigaikštis!“ (Apr. 1,5).

Panašiu būdu yra galima išvesti Marijos — Karalienės titulą. Marijos karališkumas grindžiamas yra trejopu būdu: 1) jos malonės pilnumu; 2) jos dievišku motiniškumu ir 3) jos artimu bendradarbiavimu su Kristumi išganyimo darbe.

1. Marija — malonės pilnoji Dievo angelas, sveikindamas Mariją, tarė: „Sveika, malonės pilnoji“ (Lk. 128). Bažnyčios mokslas tai patvirtina, teigdamas, kad Marija nuo pat pirmos savo prasidėjimo valandos, buvo apdovanota malonės pilnumu, kuriuo ji pralenkia visus angelus ir šventuosius. Popiežius

nei pasiekti negali“. Kitais žodžiais tariant, Marija savo malonės pilnybe viršija visus Dievo protingus tvarinius — angelus ir šventuosius.

2. Marija — Dievo Motina.

Tai pagrindinis Marijos titulas, iš kurio išplaukia visi kiti titulai ir pavadinimai. Visas jos malonės pilnumas, jos nekaltumas ir šventumas išplaukia iš jos dieviško motiniškumo. Kadangi Marija buvo išrinkta tapti Dievo Motina, todėl Viešpats ją apdovanojo tuo aukštu šventumo laipsniu. Visas Marijos didingumas glūdi jos dieviškame motiniškume. Marija yra tikroji Kristaus, Dievo — Žmogaus motina. Kristus yra visatos Karalius, Marija yra to Karaliaus Motina. Kristus, kaip Karalius, dalinasi savo viešpatavimo galia ir savo garbe su savo Motina. Šią garbę Marija gavo kaip tik per savo dievišką motinystę. Kard. Berulle šią mintį labai gražiai yra išreiškęs: „Marija šią galią gavo tuo momentu, kai Kristus iš jos prisiėmė žmogiškąją prigimtį.“ Kitais žodžiais tariant, Kristus išsikūnijimas Marijoje buvo tarytum jos karališka žymė. Marija, sutikdama būti Kristaus Motina, iš Dievo gavo privilegiją dalintis su Kristumi karališka valdžia ir garbe.

3. Marija — Kristaus išganymo darbo bendrinkė. Marija buvo sujungta su Kristumi netik žmogiškos prigimties arba traujo ryšiais, bet dar labiau dvasiniais malonės ryšiais. Ypatingu būdu Marija dalyvavo savo Sūnaus atpirkimo darbe, savo sieloje iškęsdama didžiausius skausmus. Tai gražiai išreiškia giesmė: „Stabat mater dolorosa“, kur nusakoma, kaip supulingoji Motina po kryžium kartu kentėjo dėl žmonių išganymo, laisvai aukodama savo sūnų. Šv. Anzelmas šį Marijos bendradarbiavimą Kristaus kancijoje taip apibūdina: „Kaip

Spartas

LIETUVIŲ SPORTINIS GYVENIMAS ŠIAURĖS AMERIKOJE

(Tęsinys)

Balandžio mėn. 26 d. Čikagoje įvyko S. Amerikos pabaltiečių (dalyvavo tik lietuviai ir latviai) krepšinio, tinklinio ir stalo teniso pirmenybės. Krepšinyje pergalę pelnė lietuviai, kurie įveikė latvius 70:65. Taip pat lietuviai laimėjo ir stalo tenisą, nugalėję latvius 5:2, tačiau tinklinyje pergalės pelnė latviai — vyrų 3:2, moterų — 3:0.

Sekantis didesnis sporto įvykis buvo birželio mėn. 21-22 d. Čikagoje, kada čia buvo praves-tos pabaltiečių lengv. atletikos pirmenybės, kuriose vėl dalyvavo tik lietuviai ir latviai (apie 50 sportininkų). Vyrų grupėje čia vyravo latviai, kurie iš 17 rungčių 13-koje pelnė pirmąsias vietas, tačiau pas moteris lietuvaitės iš 9 susitikimų išplėšė 3 pirmąsias vietas. Čia buvo pasiekta 12 pabaltiečių varžybų rezultatai (Nukelta į 5 psl.).

Kristus, kuris mus atpirko ypatingu būdu, yra mūsų Karalius ir Viešpats, taip ir Palaimintoji Mergelė dvasiniu būdu pridėjo prie mūsų išganymo darbo: save paaukodama kaip motina, laisvai savo sūnų už mus atiduodama, mūsų visų išgany-mo trokšdama, prašydama ir tam kelią paruošdama“.

Popiežius Pijus XII, viską sutraukdamas, išvedė šią gražią paralelę: „Be abejonės galime tvirtinti, kad Kristus, kaip naujasis Adomas, gali būti vadina-mas Karaliumi, ne vien kaip Dievo Sūnus, bet lygiai kaip mūsų Išganytojas. Panašiai galime ir Palaimintąją Mergelę vadinti Karaliene ne vien kaip Dievo Motiną, bet lygiai kaip Naująją Jievą, kuri buvo bendrinkė Kristui — Naujam Adamui išganyimo darbe.“

KAIP MUS IŠVEŽĖ Į SIBIRĄ

Kolchozų pasėkoje taigą apėmė žalios lankas.

Ankščiau didžiulės lankos upių pakraščiais duodavo vietiniams gyventojams galimumą laikyti nemažai karvių ir arklių. Tačiau, įvedus kolchozus, kuriems komiai aktyviai ir ilgai priešinosi, tos lankos buvo užleistos ir dabar jau miškas prieina daugumoje vietų prie pat upės. Kolchozų žemių plotai smarkiai sumažėjo. Bendras kolchozų gyvenviečių vaizdas pasibaisėtinas: namai nepaprastai apleisti, apgriuvę, visa daro nykų išpūdį. Apie 90% žemės ploto aptekę miškais — taiga. Taip eina nuo Kotlovo iki Uchtos. Šiaurės Uchtoje prasideda tundrų zona, kuri nusitęsia iki Šiaurės ledjūrio.

Didžiausia tremtinių dauguma dirbo miško kirtimo ir plukdymo darbuose. Visi mūsų ešalono tautiečiai buvo išmėtyti pagal Vyčegdos ir Sysolos upes ir dirbo miškų ūkiuose (lespromchozy). Tie miškų ūkiai, kaip taisyklė, yra įsikūrę netoli upių ir geležinkelių. Miškų ūkio

centre — vadovybė (direktorius buchalterija, remonto dibtuvės, sandėliai ir kt.) su nežymia dalimi darbininkų ir miško kirtimo punktai, kuriuose gyveno pagrindinė miško kirtikų masė. Miško kirtimo punktai randasi 10-70 km. nuo centro, o kai kada ir virš 100 km. Tokiuose miško punktuose, atskirtuose nuo viso pasaulio, daugumoje buvo apgyvendinti mūsų tautiečiai.

Tremtiniais, kuriems pavyko likti pačiuose centruose, kurie paprastai yra netoli nuo rajono, t. y. kaimo, buvo šiek tiek geresnės pragyvenimo sąlygos ir todėl čia mažiau žmonių žuvo nuo bado ir ligų.

Nemaža dalis Komi srities miško ūkių pirmosios tremties metais (kai atvežė rusus, ukrainiečius ir kt.) buvo pritaikyti koncentracijos stovyklų sąlygoms. NKVD žinioje buvo tada daug stovyklų, kur kalnamieji gamindavo miško medžiagą. Mums atvykus į Komi sritį, dalis tokių stovyklų dar veikė, gi kai kurie miško ūkiai

buvo perėmę tokių stovyklų patalpas ir jose įkurdino naujus tremtinius - pabaltiečius. Apie tokias „gyvenvietes“ dar stypsojo sargybos bokštai. Kai kur buvo užsilikusios ir tvoros iš apvalių storų karčių su nusvilinta viršūne.

Didžiausia dalį tremtinių lietuvių pateko į Vyčegdos aukštupį, kuriame randasi Ustj-Kulono ir Ustj-Nemo miško ūkiai.

II

Kadangi tie miško ūkiai nuo Komi sostinės Syktyvkoro daug kur nutolę 200-250 km., susisiekimas ir miško transportavimas vykdomas tik vasaros metu ir tik upe. Tai čia, Vyčegdos aukštupyje, 1941/42 metų žiemą žuvo 10-15% lietuvių.

Tačiau didžiausias badas ir išsekimas buvo 1942-1943-1944 metų žiemomis. Jau 1942 m. vasarą lietuviai (kaip ir lenkai) tremtiniai mito žolėmis (diligėlėmis, jaunų pušaičių pumpurais ir kt.). Vietinių gyventojų padėtis, nors ir buvo sunki, tačiau ne tokia baisi; jie tokio bado nekenė ir turėjo nors bulvių. Duonos normos paprastai būdavo išimamos 3-4 dienas į prie-

kį, o atėjus mėnesio galui, prisėdavo kęsti badą tikra to žodžio prasme.

Šunų jau nebuvo likę — valgė peles.

1941-1942 m. žiemą mirė iš bado ir išsekimo apie pusė lenkų tremtinių. Iš lenkų lietuviai tuomet išmoko pavasarį kolchozų laukuose rinkti supuvusias bulves, iš kurių kepdavosi blynus. Atėjus pavasariui, tokie „blynai“ buvo tiesiog išganymas nors, kepanč juos, pasklisdavo didžiausia smarvė. Bet badaujantiems atrodė, kad nėra nieko skanesnio...

Rudens metu visi lietuvių tremtinių vaikai vaikščiodavo po taigą, rinkdami uogas ir grybus, tuo padėdami išlaikyti savo vyresniems broliams ir tėvams.

1942-43 metų žiemą badas pasiekė tokį laipsnį, kad daugumas lietuvių valgė pagautas peles, žiurkes — šunų jau seniai nebuvo likę.

Žiurkės vaikams ausis apgrauždavo.

Tačiau tautiečiai kentė netik nuo bado. Juos namuose kamavo

parazitai. Apleistų senų barakų sienų rąstų tarpuose, prikimštuose samanų, buvo prisivė milijonai blakių, su kuriomis kovo ti nepadėdavo jokios priemonės: nei karštas vanduo, nei žibalas. Ypatingai parazitų aktyvumas pasireiškėdavo vasarą. Be blakių prisidėdavo dar uodai, muselės ir bimbalai. Šiltomis vasaros naktimis žmonės net po sunkių darbų negalėdavo pailsėti, užmigti. Per kiauras naktis rūkydavo uodus, traiškėdavo kraujo prisisiurbusias blakes — o įsismaginę graužikai apgrauždavo mažiems vaikams ausis.

Kertant mišką, taip pat buvo sunku nuo uodų apsiginti. Kirtėjai ant veido užsidėdavo tinklėlių, nes be jo darbas visai būtų buvęs neįmanomas. Šiltam orui esant, su tinkleliu irgi buvo nepatogu. Prakaitas srovėmis varvėdavo.

Miško darbai mažai tebuvo mechanizuoti. Tik miško medžiagos išvežimas į sandėlius prie upių buvo šiek tiek mechanizuotas. Bet ir tai buvo tik pradžioje. Vėliau, karui tęsiantis, visos transporto priemonės buvo išsiųstos į frontą.

(Bus daugiau)

Mokslas - MENAS - Literatūra

EDV. ŠULAITIS

A. VENCLOVA APIE LAIKĄ IR RAŠYTOJUS

Valstybinė grožinės literatūros leidykla 1958 metų pabaigoje išleido storą — 766 puslapius turinčią, į žalius viršelius įrištą knygą „Laikas ir rašytojai“. Šioje knygoje telpa visas pluoštas Antano Venclovos straipsnių, rašytų įvairiais metais, apie literatūrą, knygas ir rašytojus. Tačiau, kaip jau pats straipsnių autorius ir, be abejo, partija norėjo, visi čia patalpinti straipsniai nukalti pagal vieną kurpalių — bolševikinės idėjos garbinimo liniją. Net ir tie, kurie buvo rašyti Nepriklausomybės metais, pilni komunistinės propagandos, nes kaip prarūmės žodyje sakoma „visi straipsniai, ruošiantis juos išleisti atskira knyga, iš naujo peržiūrėti ir kai kurie gerokai pataisyti“. Žinoma, mes gerai suprantame tą „pataisymą“, nes kai kurie iš jų, jeigu būtų pasirodę orginale, tai būtų nesudarę tokio efekto komunistinei valdžiai arba net visai nebūtų praleisti.

Gana įtikinanti yra autoriaus prarūmės žodžio pabaiga, sakanti:

„Jeigu ši knyga mūsų tarybinei jaunuomenei padės pamėgti grožinę literatūrą, jeigu ji ją sudomins vienu ar kitu rašytoju, kuri myli autorius, ir paragins to rašytojo kūrybą giliau pažinti, pagaliau jeigu ji skaitytojui sustiprins pasiryžimą kovoti dėl komunistinės visuomenės sukūrimo (mūsų pabr. E. Š.), šitos knygos tikslas bus pasiektas“.

Kaip matome iš pabrauktos vietos, čia net viešai kalbama apie knygos tikslą, kuris nieko bendro nebeturi su literatūra. O savo tikslui pasiekti autorius daugelyje straipsnių vietų šmeižė Nepriklausomos Lietuvos

laikotarpio literatūrinį gyvenimą, rašytojus. kitų tautų sąmoninguosius kūrėjus, vadinasi visus, kurie galėtų „susilpninti“ pasiryžimą kovoti dėl komunistinės visuomenės sukūrimo. Tas žinoma, mums yra suprantama, nes komunistinėje santvarkoje tikslas pateisina priemones.

Knyga yra padalinta į 4 skyrius: Metai ir problemos; Bendrakeleiviai; Meistrai, mokytojai, bičiuliai; Jie gyveno mūsų tarpe. Yra įdomu pastebėti, jog knygoje keliose vietose minimi ir šiuo metu išivijoję gyvenan tieji autoriai, tačiau, kaip savaimė yra suprantama, jiems „gražių epitetų“ čia nepagailima.

Taip pat čia nepasitenkinama J. Brazaičio recenzija (Židinys, 1935, Nr. 10) apie Salomėjos Neris knygą „Per lūžtantį le-

koma, jog tai buvusi viena iš „arogantiškų recenzijų, kurių nemaža rodėsi visoje reakcinėje spaudoje“.

Straiptnyje apie Petrą Cvirką Venclova į šio lūpas įdeda tokius žodžius: „Daug naudingiau man paskaityti Valančių arba sena kantičką, negu Dovydeno ar Tulauskaitės raštus. Ten aš bent rasiu įdomią kalbą, pajusiu epochos kvapą, o čia — seilės“.

Knygoje dar yra paminėtas Juozas Tysliava, apie kurį pastaboje pridėta — „visiškai atsakęs poetinės kūrybos, šiuo metu gyvena JAV ir kaip žurnalistas dirba fašistinėje spaudoje“, Rutkauskas, Savickis, Faustas Kirša ir kt. Įdomų čia pažymėti, jog apie J. Savickį čia buvo atsiliepta ne iš blogosios pusės (straipsnis rašytas jau po šio mirties — 1957 m.) Čia knygos 166 pusl. sakoma: „Reikėtų pla-

čiau išanalizuoti kūrybą ir tokių įdėjiškai mums tolimų, bet savo meto literatūroje reikšmingų rašytojų, kaip J. Baltrušaitis ir J. Savickis. Jiems, be abejo, priklauso ir atitinkama vieta mūsų literatūroje“.

Nors ši ir savo dydžiu nemaža yra knyga, tačiau literatūrinės vertės ji beveik neturi ir kaip tokia čia neverta didesnių diskusijų. Jos autorius, kaip mes

čia išanalizuoti kūrybą ir tokių įdėjiškai mums tolimų, bet savo meto literatūroje reikšmingų rašytojų, kaip J. Baltrušaitis ir J. Savickis. Jiems, be abejo, priklauso ir atitinkama vieta mūsų literatūroje“.

Nors ši ir savo dydžiu nemaža yra knyga, tačiau literatūrinės vertės ji beveik neturi ir kaip tokia čia neverta didesnių diskusijų. Jos autorius, kaip mes

VASARIO 16 D. GIMNAZIJA

Huettenfelde, V. Vokietijoje, palyginamai netoli Prancūzijos sienos, yra vienintelė Laisvajame Pasaulyje veikianti Lietuvių pilna gimnazija, Vasario 16-sios vardo. Brandos atestatas tos gimn. duoda teisę ją baigusiam jaunuoliui stoti į augštasias mokyklas — universitetus, nes toji gimnazija veikianti Vokietijos Valdžios gimnazijos teisėmis, nors joje dėstoma viskas lietuviškai.

Vasario 16 gimnazija, P. L. B. Vokietijos Krašto Valdybos nutarimu įsteigta 1950 m., nuo 1954 m. įsirengė Huettenfelde, Hesse- no žemėje, kur 1954 m. V. K. Valdyba nupirko gimn.-jai Rennhof'o pilies rūmus su 5 ha parku. Šiuo metu visos skolos už tuos rūmus jau išmokėtos Nemaža reikėjo įdėti lešų bei darbo į tų rūmų remontą, atnaujinimą.

ankščiau minėjome, jog neturėjo tikslo prisidėti prie mūsų literatūros padidėjimo, bet dėl „Augštesnių“ idealų atsiekimo. Kad jam tie „idealai“ yra armi prie širdies ir tik jiems jis nauja, galime pasiskaityti Tarybų Lietuvos Rašytojai“ knygoje, kurios 523 pusl. jis sako:

„Jeigu aš, tarybinių rašytojų mijos eilinis, per savo gyvenimą padariau ką nors gero, tai pirmiausia už tai esu giliai dėkingas tarybinei santvarkai. Ji mane įkvepė, davė man naujų temų, vaizdų, mane dvasiškai praturtino ir ugdė kaip rašytoją ir žmogų... Aš, Tarybų Sąjungos pilietis, įvairių tautų rašytojų tarpe suradau daug nuširdžių savo tautos ir savo asmeniškų bičiulių. Tik tarybinė santvarka man atskleidė tautų draugystės, įvairių mūsų šalies tautų literatūrų prasmę ir grožį“.

Tai įgalino padaryti visų pirma gausios aukos, kurias renka visame Laisvajame Pasaulyje išmėtyti gimnazijos rėmėjų būreliai. Šioje Rennhof'o pilyje dabar randas gimnazija (viso devynios klasės), mokymo kabinetai, mokinių bendrabutis ir kai kurių mokytojų bei administracinio personalo butai.

Gimnazijos įrengimai, mokslo priemonės buvo gautos iš įvairiausių vietų ar surinktos mokytojų pastangomis (kaip, pav., Fizikos kabineto įrengimų daugmas surinktas seno pedagogo S. Antanaičio rūpesniu).

Šiandien, V. K. Valdybos iniciatyva ir viso Laisvojo Pasaulio Lietuvių duosnumu, Vasario 16 gimnazija virto rimta lietuviška švietimo įstaiga, ugdanti inteligentus ne tik lietuviškai kultūrai bei lietuvybei stiprinti, bet ir Lietuvių elito gretoms didinti. Tiesa, mokymo programa yra gana didelė. Priedui, mokiniai ten išmoka vartoti, greta savosios, dar ir vokiečių kalbą. Šiandieną tos gimnazijos mokymo programos esančios lengvos gal tik gabesniems mokiniams, tačiau tai yra sava, vienintelė Laisvajame Pasaulyje, pačių Lietuvių suorganizuota ir jų pačių lešomis išlaikoma, visiems Lietuviams be tikybos, lyties ir kitokių apribojimų skirtoji gimnazija. Šiuo metu joje mokosi 130 mūsų berniukų bei mergaičių, ne vien tik iš Vokietijos, bet ir iš kitų Laisvosios Europos kraštų.

J. Dainauskas

Tautietii! Renkamos aukos Vasario 16 d. Gimnazijai Vokietijoje sušelpiti. Nepagailėk paaukoti keletą pezu šiai vienintelei Pasaulyje lietuviškajai Mokslo Istaigai, ugdančiai mūsų Tautos Laisvės kovotojus!

Kun. V. PALUBINSKAS, MIC

ISPUDŽIAI IŠ URUGVAJAUS

VALSTYBĖ

Urugvajus — pati mažiausia Pietų Amerikos valstybė, vadinama kai kurių Pietų Amerikos Šveicarija, išgarsėjusi savo turizmu ir gana dideliu politiniu pastovumu, kas sudaro išimtį šiam dažnų politinių perversmų žemyne. Urugvajų beveik nėra beraščių, ir yra vienintelė Pietų Amerikoje neturinti indėnų. Taip vadinamas gyvenimo lygis, kaip pav., technikos patogumai, yra maždaug vienodai išplitę po visą kraštą, kai kuo tarpu daug di desnės ir turtingesnės valstybės — Argentina ir Brazilija dar turi daug atsilikusių sričių.

KRAŠTAS

Krašto gamta graži. Žemės paviršius nėra lygus, kaip pas mus, bet tarsi banguojantis savo kalvomis ir kalniukais. Kadangi Urugvajuje nėra tokių didelių dvarų kaip Argentinoje, už tai nematyti tuščių neapgyventų plotų; gamtovaizdis — įvairi kombinacija dirbamų žemių, pievų, kalniukų ir miškelių. Bet Urugvajus ypač garsus savo pliažais. Nuo Montevideo į rytus ir toliau į šiaurę iki Brazilijos sienos smėlio paplūdimys

su kalniukų, smėlio kopų ir miš kelių fonu. Tie pliažai pritraukia vis didėjančių skaičių turistų ne vien iš Argentinos, bet taip pat iš Brazilijos ir net iš Šiaurinės Amerikos ir Europos. Už tat tuo pajūriu vis dygsta naujos kurortinės vietovės, savo ele gantiškomis vilomis ir žaidimų įrengimais. Kaip tik garsiam Punta del Este kurorte vyksta kas kelinti metai taptautiniai kino festivaliai.

TAUTA.

Urugvajiečių būdas, ypač Montevideo gyventojų, labai panašus į buenosairiečių būdą. Kas įdomiausia, kad ne vien kalba ta pati, bet net ir akcentas toks pat. Tikrai dvi broliškos tautos. Urugvajuje nėra likę indėnų, kaip kitur P. Amerikoje. Vietiniai krioziai yra ispanų kilmės. pirm. ateiviai. Iš imigrantų vyr auja, kaip Argentinoje, italai ir ispanai, kitų tautybių mažiau. Žydai sudaro didelį procentą sostinės gyventojų. Turi taip pat šiek tiek negrų procentą, ko nėra Argentinoje.

Urugvajiečiai pasižymi didelių patriotizmu ir laisvės meile, nors, iš šalies žiūrint, kartais

tas patriotizmas atrodo kiek per dėtas. O kas link laisvės jausmo, jie nepripažįsta jokio suvaržymo, užtat laisvė naudojama ne vien geram, bet ir blogam. Tvar ka, kaip ją supranta europiečiai, čia atrodytu „totalitarizmas“.

Urugvajaus tautos didžiausia nelaimė buvo arti šimto metų trukęs laicistų — masonų valdymas. Tos valdžios Bažnyčios kru vinali niekuomet nepersekiojo, bet jiems pavyko religiją išjungti iš viešojo gyvenimo. Mokyklose nevalia minėti Dievo vardo. Didžioji savaitė Urugvajuje oficialiai vadinama turizmo savaitė. Ir dar neseniai kairiųjų liberalų partijos laikraštis rašė Dievo vardą iš mažosios raidės. Tai tik keli pavyzdžiai išsigalėjusio Urugvajuje laicizmo. Užtat labai didelė masių religinė ignorancija. Tačiau paskutiniu laiku mažėja prietarai prieš kunigus. Gatvėse neteko patirti užgaulio jimų. Pagarba Bažnyčiai didėja, ir jos autoritetas kils dabar, kada sutapo pirmutinio Urugvajaus kardinolo paskyrimas su „baltųjų“ partijos laimėjimu rinkimuose.

SOSTINĖ

Montevideo, Urugvajaus valstybės gražioji sostinė, kuri turi apie milijoną gyventojų, kai tuo

tarpu visa valstybė nesiekia trijų milijonų. Miestas įkurtas bent du šimtmečiu vėliau, kaip Buenos Aires, ispanų kolonijos laikais. Pats senamiestis pastatytas žemės iškyšulyje į jūrą; šalia turi patogią įlanką uostui. Kitapus įlankos, į vakarus, stovi garsusis Montevideo kalnas, Cerr, apie 150 m. aukščio. To kalno šlaite Cerro priemiestis, kur daugiausia lietuvių gyvena. Ten ir stovi lietuvių jėzuitų patatyta lietuviškoji bažnyčia. Nuo klebonijos puikus vaizdas į rytus. Toli matyti jūros įlanka, o už jos Montevideo centras su savo „dangoraižiais“, kurie iš tolo primena Nev Jorką. Miestas labai išsiplėtęs: į rytus jo priemiesčiai tęsiasi kokia 18 km. pajūriu; ten puošnūs kvartalai, kaip Pocitos, Carrasco ir kiti. Kadangi pastatytas ant kalvų, tai gatvės nėra nuobodžiai tiesios, bet vingiuoja ir tarsi banguoja kartu su kalniukais, ir tas sudaro įdomių perspektyvų. Be to, mieste daug didelių parkų, plačių alėjų, — centre didingų pastatų, priemiesčiuose puošnių rezidencialinių kvartalų. Negrįstų gatvių beveik neteko matyti.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

Urugvajaus lietuvių priskai-

toma apie penkių tūkstančius. Didžioji dalis jų — imigrantai po I-jo pasaulinio karo. Daugiau sia apsigyveno Cerro priemies tyje. Beveik visi darbininkai, turį nuosavybes. Bet yra ir stam besnių — fabrikantų. Politiniu atžvilgiu, kaip visose kolonijose, dalis lietuvių tapo Maskvos garbintojais. Nemažą karsčiausių komunistų grįžo į „rojų“, kur sužinoję teisybę iš grįžusių į Lietuvą, meta komunizmą.

Susipratusių lietuvių skaičius didėja. Nuo seniai Cerro veikia Kultūros draugija, kuri dabar didina ir taiso savo patalpas. Milžiniškas įnašas į kolonijos gyvenimą buvo Tėvų jėzuitų patatyta lietuviškoji bažnyčia ir sudaryta parapija. Bažnyčia gra žiai išdekoruota, gausiai lankoma lietuvių. Rūsyje — erdvi salė kinui ir vaidinimams, o taip pat kambariai organizacijų susirinkimams. Kieme įtaisyta krepšinio aikštė, o kitam gale — atskiros patalpos vaikams ir jaunimui, su bufetu ir įvairiais žaidimais.

Lietuviai visuomet pasižymėjo savo vaišingumu, bet ypač tuo pasireiškia Urugvajaus lietuviai. Malonų įspūdį padarė ir kiti Urugvajaus lietuvių bruo žai: jų pamaldumas, lankant bažnyčią, dažnas sakramentų (Nukelta į 6 psl)

Lietuvių sportinis gyven...
(Atkelta iš 3 psl.)

kordų ir pagerinti du lietuvių tremties rekordai.

Liepos mėn. 4-6 d. d. New York'e įvyko Š. Amerikos liet. sporto žaidynių antroji dalis ir čia buvo išaiškinti klubiniai nugalėtojai, laimėję daugiausia taškų visose sporto šakose (Clevelande ir New Yorke). Vyrų ir moterų grupėje tokiu laimėtoju išėjo Toronto LSK Vytis, o prieauglio klasėse (jaunių, jaunučių, mergaičių) — Klevelando LSK Žaibas. Šių žaidynių centre buvo futbolo varžybos, kur meisterio vardą išplėšė Čikagos LFK Lituanica, sumušusi praėjusių metų laimėtoją Toronto LSK Vytį. Žaidynių nugalėtojai buvo apdovanoti medaliais, skirtais Lietuvių Tautinės Olimpiados 20 metų sukakčiai paminėti.

Tolimesnis įvykis buvo pabaltiečių plaukymo ir lauko teniso žaidynės Detroite, kuriose lietuviai laimėjimais pralenkė savo varžovus latvius (estų vėl čia nesimatė). Plaukymo susitikimuose lietuviai iš 9 konkurencijų laimėjo 7 pergales, o lauko tenise iš 5 sugriebė 3 pirmąsias vietas. Plaukyme detroitietis G. Boreišis pelnė 3 pergales, o jį pasekė ir Mirga Mazoliauskaitė, nunešusi 2 pirmąsias vietas. Lauko tenise čikagietė V. Zubkutė — žemaitienė laimėjo tris pirmąsias vietas — moterų vienete, moterų dvejete (su K. Kuraityte ir mišriame dvejete (su A. Juodikiu).

Vienas iš paskutiniųjų metų didesniųjų sporto įvykių buvo rugpjūčio mėn. 30, 31 ir rugsėjo mėn. 1 d., kada Čikagoje įvyko pabaltiečių futbolo pirmenybės, jau dalyvaujant visų trijų valstybių atstovams. Čia nugalėtojas liko neišaiškintas, nes visos trys komandos patyrė po vieną pralaimėjimą ir surinko panašų įvarčių santykį. Lietuviai varžybose nugalėjo estus 1:0, latviai lietuvius 2:1 ir estai latvius 2:1.

Tenka pažymėti, jog jau vienas sporto klubas — Toronto LSK Vytis minėjo savo 10 metų gyvavimo sukaktį. Taip pat ir kitiems klubams jau artėja jų veiklos dešimtmečiai, kuriuos rengiamasi tinkamai paminėti. Lietuvių sportinės veiklos Š. Amerikoje sukakčiai paminėti rengiamasi išleisti ir specialų leidinį, kuriame tilps aprašymai apie visus sporto klubus, apygardas, FASKĄ su įvairiomis nutraukų pluoštu. Leidinį redaguoja Edvardas Šulaitis (1330 So. 52st Ave., Cicero 50, III. U. S. A.), "Sporto Žinių" redaktorius.

E. Šulaitis

— **Dimininkas Karaliūnas**, eidamas 66 metus ir gyvenęs Av. Mitre, Avellaneda, š. m. gegužės 13 d. mirė. Paliko nuliūdime žmoną. Gegužės 14 d. palaidotas Sarandi kapinėse.

Casa "DOMICELA"
Sav. A. LEVANAČIUS
ĮVAIRIŲ RŪSIŲ MEGZTINIAI,
ŠALIKAI, KAMPEROS
šilko ir drobės išdirbiniai
— PRIEINAMOS KAINOS —
CANADA 2025 Lanús O.

Casa MUSKETAS
Parduoda
PLOKŠTELES, PIANINUS,
AKORDEONUS, BANDEONUS
TELEVISIOS APARATUS
ISNUOMOJAMA PIANINUS
T. E. 50 - 5948 Sanabria 2790-02

ARGENTINOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

PIJUS GUDELEVIČIUS

PO KALNUOTAJA ARGENTINA

(TĘSINYS)

Sustoju ir B. Masse miestely. Čia dideliu pasisekimu, aptarnaudamas du gretimus miestelius, dirba vienas lietuvių sūnus gydytojas (gaila, kad ir jo pavardę primiršau). Tai vienas iš pirmųjų jaunosios kartos gydytojų, lietuviškos kilmės, čia gimęs ir mokslus ėjęs. Vietos ir tolimesnių gyventojų tarpe turi gerą vardą ir pasitikėjimą.

Iš B. Masse vingiuotu kalnų keliu — viso per 50 km. per Carlos Paz po 1,30 val pasiekiau patį Kordobos miestą, žymų mokslo įstaigomis, gausiais fabrikais ir, kas svarbiausia, gausia lietuviška kolonija.

Kordoba — yra centrinė Argentinos provincija. Iš šiaurės rubežiuojasi su Santiago del Estero, iš rytų — su Santa Fe, iš pietų — Buenos Aires provincija ir vakarų — su San Luis La Rioja ir Catamarca. Visoj provincijoje yra virš 2-jų milijonų gyventojų, ir žmonės užsiima žemdirbyste (išdirbamos žemės yra virš 5 milijonų ha) ir gyvulininkyste. Žemėje gausu įvairių metalų (švino, aukso, mangano, volframo ir kt.), net uranijaus, todėl yra nemaža vi sokių fabriku Kordobos ir kituose miestuose. Klimatas gana sausas, žemėvaizdis su savo kalnynais įvairus, todėl per metus sutraukia apie 1 milijoną vasarotojų ir turistų.

Kordobos miestas, turįs apie pusę milijono gyventojų, be kita ko, yra žymus ir mokslo centras. Čia yra ne tik universitetas su įvairiais fakultetais, bet ir kariškų specialių aukštųjų ir kitokių mokyklų.

Kordobos mieste ir apylinkėje (jau minėjom La Cumbre, Villa Jardin, B. Masse) yra susibūręs nemažas skaičius lietuvių. Čia veikia net SLA 6 skyrius, pasistatęs savo nuosavus namus, ir d-ja "Neptūnas".

Išvardyti Kordoboje visus gyvenančius mūsų tautiečius užimtų daug vietos ir laiko; be to, mūsų gerb. skaitytojams jie jau daugiau — mažiau žinomi ir pažįstami. Paminėsime prabėgomis tik vieną kitą.

Pačioje Kordoboje lietuviai atsirado dar prieš I-mąjį pasaulinį karą, kaip tai Vaclovas Šulcas, Musteikis, inž. Roberto Mus teikio tėvas, ir kt. Pirmieji mūsų tautiečiai, kaip ir vėlesnieji, atvykę į šį miestą, daugiausia dirbo geležinkelio tai-

symo dirbtuvėse, vietiniame malūne, alaus fabrike ir kitose mažesnėse ir didesnėse įmonėse. Tik kylant krašto gerbūviui, atsiradus daugiau fabriku, kai kurie mūsų šiečiai rado ten tinkamo darbo. Savystoviai dirbančių ir turinčių didesnę dirbtuvę ar įmonę lietuvių tarpe ir dabar tokių nedaug yra. Vienas kitas turi valgyklą, siuivyklą, na, dar baldų dirbtuvę... Tai ne taip, kaip Buenos Aires gyvenantieji mūsų broliai. Tik žydėliai iš Lietuvos gal kiek daugiau pažengę į priekį, turėdami čemodanų, pakinktų ir kitų iš odos dirbinių dirbtuves ir krautuves. Bet šiaip lietuviai, sakytumėm, gyvena visai patenkinamiai, turi beveik kiekviena šeima namelį, kai kas net du. Automobilį, žinoma, retas tegali įsigyti. Bet moko savo vaikus, kurių daugumas lanko ar lankė vidurines, net ir aukštąsias mokyklas. Jų tarpe jau yra inžinierių, architektų, gydytojų, aviatorių, jūrininkų iš kitų šakų specialistų.

Kordoboje, kaip jau galime suprasti, esant didesniam lietuvių skaičiui, vystosi lietuviškas tautinis veikimas. Dabartiniu laiku čia veikia, kaip jau anksčiau minėjome, dvi lietuviškosios draugijos: Susivienijimo 6-tasis skyrius ir "Neptūnas". Susivienijimo skyrius ruošia Vasario 16 d., Motinos' ir kitus minėjimus ir kultūrinius rengimus, suruošia paskaitas. Vei kimas, buvęs gana gyvas, dabar kiek susilpnėjo, nes d-ja nustojo daug energingų veikėjų, kaip VI. Šimoliūno, Staugaičio, dr. Zotovo, dr. Kuncaičio ir kitų. Veikė ir šeštadieninė lietuviškoji mokykla. Bet manome, kad susivienijimiečiai įsisiūbavę nestos, lietuviškumą palaikys ir toliau.

"Neptūno" d-ja, kuri į lietuviškuosius reikalus dažnai žvelgė per ruožavus akinius, po įvairių pergyvenimų, karštesnių ir šaltesnių ginčų dabar pradeda rasti bendrą kalbą su Susivienijimu, ir siekia abi draugijos derinti savus ateities darbus.

Į pietus apie 45 km. nuo Kordobos gražioje kalnų papėdėje yra žymus ir didokas departamento, mūsų šiečiai pasakytumėm apskrities miestas Alta Gracia šioje vietovėje pirmieji lietuviai gana seniai atsirado, nes čia yra dideli akmens išėmimo, skaldymo, malimo ir kitokio apdirbimo fabriakai. Argentinos geležinkeliai naudoja ir dabar daugiausia keliamus iš Alta Gracia skaldytą akmenį. Be to, dar yra kalkių, žeručio ir kitos įmonės. Veikiant šiems fabrikams, lietuviai greit gavo darbo ir gerai įsikūrė. Kolonija kaskart di-

PADEKA

Arg. L. B-nės Avellanedos Apylin kės Valdybai, užprašusiai šv. Mišias už a. a. A. Matulionį, nuoširdžiai dėkojame.
M. Matulionienė ir sūnus.

dėja, nes kai kurie mūsų pensininkai iš Buenos Aires ir kitų Argentinos vietų nusipirko ir perka namus Alta Gracia ir per sikelia čia gyventi.

(Bus daugiau)

Lietuvių Centro Veikla

PADEKA

Vincui Norkaičiui ir jo žmonai už pasidarbavimą veltui L. Centro bufete balandžio mėn., 1959 m., ir įteikusiems kason gryno pelno \$3.000, — širdingai dėkoja

L. Centro Valdyba

BERISSO

"MINDAUGO" D-JOS 28-sios METINĖS

"Mindaugo" d-ja savo 28 gyvavimo metines, kaip jau esam anksčiau pažymėję, minėjo per 2 dienas. Balandžio 19 d. buvo pamaldos, asado, o to pat mėnesio 25 d. turėjo įvykti minėjimo aktas su menine dalimi savose d-jos patalpose. Dėl blogo oro minėjimas buvo nukeltas į gegužės 9 d. Mindaugiečiams nebuvo palanki ir ši data. Popietinėmis tos dienos valandomis dangus apsiniauškė ir pradėjo gana smarkiai lyti, kad daugeliui sukliudė ne tik iš tolimesniųjų vietų, bet net ir iš pačio Berisso atvykti į šį parengimą. Bet gi artinantis minėjimo 21 val., į d-jos namus, nevengdami nei lietaus, pradėjo rinkties vietos tautiečiai. Atvyko trys autai ir iš Buenos Aires — Lietuvių bendruomenės, parapijos, spaudos, ats. karių ir L. Centro atstovai.

Susirinkusiems kiek atsikvėpus, visi tuoj buvo pakviesti į valdybos patalpas prie paruoštų užkandžių stalų, kur pasivažiūnus ir buvo prarasta d-jos 28 metų sukakties minėjimo antroji dalis.

Pirmininkas V. Stundžia, atidarydamas minėjimą, apžvelgė "Mindaugo" d-jos įkūrimą ir nueitą jos per 28 metus veiklos kelią. Pirminė susirinkusiems, kad dėl blogo oro meninė dalis negalės būti atlikta.

Minėjimui vadovavo med. stud. V. Stundžia.

Garbingos sukakties proga d-ją raštu sveikino Argentinos liet. skautų d-vė, Susivienijimas Radijo Valandėlės "Lietuvos Aidai" vardu P. Sakalauskas "Nemuno" d-ja, ALOST sambūris ir vienas deputatas argentinai. Linkėjimus mindaugiečiam perdavė ir kalbas pasakė J. Vede-gys — "Laiko" ir K. Norkus "Balso" atstovai, ats. karių vardu — V. Diminskas, Arg. Liet. B-nės c. v-bos pirm. I. Padvalskis, L. Centro sekr. L. Lemberis kun. A. Steigvilas ir Lietuvių parapijos klebonas kun. J. Duoba.

Atlikus oficialią dalį, susirinkusieji malonių šeiminių buvo vaišinami toliau.

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 * Avellaneda

Reikia pastebėti, kad "Mindaugo" d-ja, vadovaujama energingų tautiečių, giliai ir plačiai tautinę vagą varė ir varo vietos lietuviškojo kolonijoje. Kad veikimas nesulpnėtų, pasitraukus vienam ar kitam senesniosios kartos nariu, įtraukiami į organizacinį darbą ir jaunuoliai. Ypač gražiai pasireiškia žinomo veikėjo ir dabartinio draugijos pirmininko V. Stundžios sūnus stud. V. Stundžia. Mūsų linkėjimai būtų, kad šis jaunuolis greit nepavargtų ir jį pesektų kiti jo vienmečiai.

MOTINO DIENOS MINEJIMAS

"Mindaugo" d-ja š. m. gegužės 24 d. ruošia vietos kolonijai Motinos Dienos minėjimą. Programa numatyta ši:

I. 11,30 val. Ukrainiečių bažnyčioje bus sudėtinės Mišios už visas gyvas ir mirusias kolonijos motinas.

II. 13 val. "Mindaugo" d-jos patalpose, Napoles 4260, bendri pietūs.

III. 17 val. minėjimo aktas su menine programa. Čia bus: atidarymo žodis, paskaita, eilėraščiai, vaidinimas — "Motinos kapas" ir min. uždarymas.

Programą tvarko ir praveda d-jos narės. Įėjimas — laisva auka.

— **Motinos Dienai** "Mindaugo" d-ja ruošia vaidinimą — "Motinos kapas". Dalyvauja vietos mažieji artistai — Irena Andrinavičiūtė, Angelita Dulks nytė ir Alfredas Mikelaitis. Režisierius — P. Strolia.

— **Nemažas skaičius berisiečių lietuvių pensininkų** — "jubildų" dirba Berazategui skerdykloj, kur gauna neblogą atlyginimą.

MŪSŲ MIRUSIEJI

MIRĖ LIONGINAS ŽOBĖ

Š. m. balandžio 28 d. 6 val. ligoninėje Algerich vėžio liga mirė Lionginas Žobė, turįs 59 metus ir gyvenęs Avellanedoje. Velionis buvo kilęs iš Šekštinkų k., Pandelio valsč., Rokiškio aps. Balandžio 29 d. palaidotas Flores kapinėse, Buenos Aires.

— **Ignas Kraujalis**, gyv. c. Gualmini, Villa Lugano, gegužės 11 d. mirė. Gegužės 12 d. palaidotas Flores kapinėse.

MOTORAI,

Pervyniojimas (bobinaje) ir kiti motorų ir elektros reikmenų pataisymai.
SAŽININGAS DARBO ATLIKIMAS
JUJUY 1362 Lanus Oeste

Lietuvis fotografuoja

įvairias šventes, vestuves, krikštynas
Daro spalvotas nuotraukas.

c. MEXICO 143, CAPITAL
T. E. 30 - 5372

MINKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ
MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.
-profesionalas yra pasiruošęs
ATLIEKAMI ĮVAIRŲS STALIAUS

DARBAL.

Savininkas

Jonas Janušis

COCHABAMBA 1811-17

Villa Scazzo

T. E. 68 - 7208

ALBERTO E. TIMINSKAS
"COCHERIA"

AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS

Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro kelionės į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.

AV. PAVON 11070
Temperley
F.C.N.G.R.

T. E. 243 - 5654 Sucursal
BALCARCE 510
Lomas de Zamora

Buenos Aires Avellaneda

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

L. K. Moterų Birutės d-jos iniciatyva š. m. gegužės 3 d. Avellanedos parapijoje buvo suruoštas iškilmingas Motinos Dienos paminėjimas. Ryte 10.30 val. Aušros Vartų bažnyčioje kun. Aug. Steigvilas atlaikė sudėtinę šv. Mišias už gyvas ir mirusias motinas ir pasakė įautrų žodį apie motiną. Laikė pamaldų prie draugijos vėliavos garbės sargyboje stovėjo lietuvaitės tautiniuose rūbuose.

Iškilmingas minėjimo aktas įvyko 19 val. Lietuvių parapijos salėje. Minėjimą atidarė mokyt. O. Kai relienė, kviesdamas tylos minute pa gerbti mirusias motinas. Po to buvo pagerbtos seniausia ir jauniausia, daugiausia vaikų turinčios, motinos: p. V. Pajaujienė ir Žekienė, kurioms buvo įteiktos dovanėlės.

Lietuvos motinas sveikino Gen. T. Daukantas ir kun. Aug. Steigvilas. Paskaitą apie Motiną skaitė mok. V. Babronienė.

Meninę programos dalį, kuriai vadovavo mokyt. V. Babronienė, atliko šeštadieninės lietuvių mokyklos mokinės. Pradžioje E. Miežinskaitė ir V. Bagdonaitė padėklamavo po eilėraščių; melodeklamaciją atliko Z. Vanagaitė, palydint pianu V. Bagdonaitė. Toliau sekė dialogas — "Pavasaris ir vasara", kurį išpildė Z. Vanagaitė ir Al. Mačiulytė. Dialogas labai linksmai nuteikė žiūrovus. Dar pianu skambino R. Kairėlytė ir Bagdonaitė. Paskutiniu programos punktu buvo parodyta lietuvių motina, švenčianti savo dieną savoje šeimoje. Tai specialiai mokyt. O. Kairėlienės parašytas, vaizdelis — "Sveikiname mamytę", kuriame parodyta, kaip ideali lietuvių motina gali ugdyti Lietuvos meilę vaikų širdyse.

Šalia meninės programos buvo suruošta loterija Vasario 16 d. gimnazijai sušelpiti.

LIETUVISKOS FILMOS PARODYTOS PRANCŪZAMS

Lietuviams draugiška prancūzų Bazilikos, Bs. As., kunigų seminarijoje dvas. vyriausybė veltui leido balandžio 28 d. pasinaudoti seminarijos sale Lietuvių - vengrų bendram parengimui, kurį suruošė p. J. Gilvydis su garsioju vengrų kovotoju ir kelių knygų autorium dr. Imre Balint.

Ta proga minėtasis dr. J. Balint skaitė paskaitą apie nepalaužiamą vengrų kovą dėl savo krašto išsilaisvinimo iš komunistinio įjungo ir parodė tos kovos prieš rusus filmą. Po to kalbėjo J. Gilvydis, nusakdamas susirinkusiems, kad Lietuva buvo pirmoji auka sovietų imperializmo ir kad Lietuva pirmoji pakėlė ginklą prieš okupantus. Tam pailiustruoti parodė p. J. Gilvydis žinomas filmas, kurių vaizdai sukūrė žiūrovus.

Filmas žiūrėjo ir visi Bazilikos kunigų seminarijos profesoriai ir vyresnieji seminaristai. O žmonių — buvo pilna salė.

Gražu, kad p. J. Gilvydis savo iniciatyva, dirbdamas kultūrinį filmos meno darbą, iškelia lietuvių vardą ir garbę tarp svetimųjų.

Fabrikantas Juozas Petraitis gegužio 1 d. proga buvo išvykęs į Coronel Suarez palikėti ir pamedžioti.

P. Stasys Rukšėnas, turįs jau trejetą autobusų Nr. 225 Nr. — Quilmes - Buenos Aires — linijoje, gegužės pradžioje paleido darban dar kitą — naują autobusą — Mercedes Benz, perdirbtą ir pritaikintą iš jo sūnaus Viktoro nuosavo sunkvežimio. Pravažinėti naują mašiną dalyvavo maldininkų kelionėje į Lujaną su savo šeima, brolio šeima ir artimaisiais draugai.

Gegužio 3 d. iš Santa Fe atvyko į Bs. Aires p. p. Valerija ir Boleslovas Jurgelėnai. P. B. Jurgelėnas daugel metų gyvenęs Santa Fe, dirbęs geležinkelių kompanijoje, o dabar yra pensininkas. Pabuvojęs trejetą dienų, grįžo atgal, o žmona pasiliko porai mėnesių pas savo dukterį Adelę ir žentą Juozą Deveikį gyvenantį pas savo tėvą taip pat Juozą Deveikį, vieną iš seniausių kolonijos veteraną, atvykusį į Argentiną

Architektas Jonas Steikūnas su poniu ir dviem mažametėmis duk-

reilėm, gyv. Ranelagh, š. m. gegužio 18 d. gauna vizą išvykti į JAV. Išvykimo data dar nenustatyta. Ma no vyktį laivų ir apsigyventi Kalfornijoje.

PADEKA

Vincui ir Felicijai Ratkams, parėmusiems Tėvų Marijonų darbuotę 1.000 pezų, nuoširdus ačiū.

Tėvai Marijonai

RENGIAMAS PABALTIEČIŲ MENO FESTIVALIS

Išvystyti glaudesnę Pabaltijo tautų bendradarbiavimą p. J. Valentino iniciatyva š. m. liepos 11 d. 21 val. lietuvių, latvių ir estų meno festivalis, kuris įvyks Boedo 737. Programoje numatyta turį trijų tautų nuotalkinga meninė programa. Salė bus specialiai dekoruota ir pritaikintas apšvietimas. Veiks šeimyninis bufetas su specifiniais tautiniais valgiais ir gėrimais. Bus ir daugiau įvairiausių netikėtumų ir staigmenų. Svečius linksmins p. V. Balčiūno vadovaujamas orkestras "Baltica".

Kadangi svečių skaičius lietuviams yra rezervuotas, todėl garbės pakvietimus prašoma iš anksto įsytgti pas rengėją p. J. Valentį.

Kun. Pasqual Ruberto, lankdamas Vleytes ligoninę ir užtikęs M. Šlamaitę labai vargingoj padėty, paragino mūsų tautiečius susirūpinti šios lietuvių padėtimi. Į tai atsiliepė p. Gulbinai, V. Sokaitė ir kt. Paskutiniu laiku ligone susirūpino jos jaunystės draugė Irena Staskevičiūtė.

LIETUVIŲ PARAPIJOS KINAS

Lietuvių parapijos kinas vaikams ir suaugusiems yra Lietuvių salėje, Brasil 835, Avellaneda, kas sekmadienį po 2 seansu — 13 ir 19 val. Rodomos kultūrinės ir kitos įdomios filmos.

Anastazija Krušnienė jau kuris laikas serga. Paskutiniu laiku buvo padaryta operacija ligoninėj Rivadavia.

PRANEŠIMAS

Š. m. gegužio 24 d. 15 val. Lietuvių Centro patalpose, Tabare 6950, Villa Lugano, Cap., šaukiamas Lietuvių studentų susirinkimas.

Lietuvių Studentų Laikinoj Komisija

Brangiam tautiečiui Broniui PALIULIONIUI ir šeimai, mirus

Jo Motinai

Lietuvoje, nuoširdžią užuojautą reiškia Kostas ir Antanina MISIŪNAI ir S. NOREIKA

Mūsų nuoširdų rėmėją gerb. Bronių Paliulionį ir šeimą,

Mylimai jo motinai

Lietuvoje mirus, giliai užjaučiame.

Tėvai Marijonai ir "Laiko" Redakcija.

NAUJI „LAIKO“ RĖMĖJAI

(NESKAITANT PRENUMERATŲ)

- \$ 280 — P. Darckus
- „ 100 — P. Baltakys
- „ 50 — J. Urbanavičius
- „ 60 — S. Oksas
- „ 60 — O. Marčiūnienė
- „ 60 — F. Šiauliušas
- „ 25 — P. Vaišvila
- „ 25 — A. Kavaliauskienė
- „ 20 — S. Kacevičius
- „ 20 — Pr. Petrušis
- „ 20 — J. Deveikis
- „ 15 — A. Bagdanovich
- „ 10 — O. Madistavičienė
- „ 10 — P. Garbuzas
- „ 10 — P. Dičpetris
- „ 10 — J. Zabarauskas
- „ 10 — L. Neimanas
- „ 10 — O. Prychodko
- „ 10 — J. Petronis
- „ 10 — K. Mileška
- „ 10 — J. Povilonis
- „ 10 — P. Kukučionis
- „ 10 — A. Balčiūnas
- „ 10 — H. Petreikis
- „ 10 — B. Lisauskienė
- „ 10 — A. Staškonis
- „ 10 — P. Vinčiauskienė
- „ 10 — L. Schumaiker
- „ 10 — M. Baliukienė
- „ 10 — S. Morkūnas
- „ 10 — J. M.
- „ 10 — J. Karaniauskas
- „ 10 — S. Stuber
- „ 10 — J. Skalsas
- „ 5 — O. Preikšienė

urug. \$ 50 — Elena Kachanauskaitė „ 11 — Joana Janulytė

Visiems Rėmėjams ir užsimokėjusiems prenumeratą nuoširdžiai dėkoja

„LAIKO“ Administracija.

PRANEŠIMAS URUGVAJAUS LIETUVIAMS

Pranešama gerb. tautiečiams, kad šalia "Laiko" įgaliotinių Urugvajuje Tėvų Jėzuitų ir p. Vyt. Dorelio, "Laiką" dar galima užsisakyti ir pas p. Antaną Mačauską, gyv. c. Portugal 4235, Cerro, Montevideo.

Maldingos kelionės dalyviai - lietuviai su šv. Kazimiero vėliava Lujanė.

PAJIESKOJIMAI

Pajieškoma Viktorija G. de Prainaskas, anksčiau gyvenęs c. Gral. Artigas 1041, Flores, Bs. Aires. Pajieškomoji arba žinantieji apie ją prašomi pranešti Veronikai Sokaitėi, c. Gral Paz, Monte Chingolo, arba P. Gudelevičiui, Mendoza 2280, Avellaneda, T. E. 208-5027.

Jonas Musteikis, kilęs iš Vaiguvo valsč.

Juozas Girskis, kilęs taip pat iš Vaiguvo valsč.

Pranas Butkus, kilęs iš Kelmės valsč., ir prieš kurį laiką turejęs prie Parque Chacabuco batų paroduotvę.

Pajieškomoji ar žinantieji apie juos prašomi pranešti Jose Šiušui, Catalina 87, V. Plaggio, San Martin F.C.N.G. Mitre, arba "Laiko" administracijai.

Pajieškomas Jonas Sriubas, gimęs 1905 m. Skiemonyse, Utenos apskr. ir gyvenęs Užpalių valsč., taip pat Utenos apskr. Tėvo vardas yra Narcizas, o motinos — Emilija Šlamaitė.

Žinantieji apie pajieškomąjį prašomi pranešti šiuo adresu: G. Setikas, 84-11 10 st. Street, Richmond Hill 18, N. Y. U. S. A., arba "Laiko" redakcijai.

(E) Lietuvos Raudonasis Kryžius yra gavęs didoką kiekį penicelino. Tautiečiai, kuriems šie vaistai reikalingi, ar kurie norėtų jų pasiūsti į Lietuvą, prašomi kreiptis į Liet. Raud. Kryžių šiuo adresu: Liet. Raud. Kryžiaus V-ba, Reutlingen Gratiaustr. 11. Deutsche Bundesrepublik.

LAIKAS

PATRIJOTINIO
RELIGINIO
TURINIO
LAIKRAŠTIS

Redaguoja Red. Kolegija. Ats. red. J. Duoba. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra; nesunaudoti — gražinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 90.—, pusm. \$ 50.—, vienas nr. \$ 4.— Urugnajuje met. 12 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

XI METAI Nr. 235

15 DE MAYO

Dr. J. Basanavičiaus vardo LIETUVIŲ CENTRAS š. m.

GEGUŽIO 23 D. 21 Val.

savoose patalpose, Tabare 6950, Villa Lugano Capital,

Buvusios L. Centro Valdybos pagerbimui

RUOŠIA

VAIŠES — VERMUTĄ — ŠOKIUS

Visus tautiečius kviečiame savo atsilankymu pagerbti buvusią d-jos Valdybą.

Įžanga: VIRAMS \$ 40 ir MOTERIS \$ 30
Lietuvių Centro Valdyba

Elzbieta Bubnelienė, grįžusi iš Fiorito ligoninės į savo namus, c. Peru 1838, Avellaneda, vėl sunkiai serga.

Ona Grigaliūnaitė savo rankų darbu turi įsigijusi Villa Sastre, Temperley, didelį gražų ir puikiai sutvarkytą sklypą su namu ir kitais pastatais. Pažiūrėjus iš tolo, atrodo, kad čia ne darbininkas, o milijonierius gyvena. Įėjus į vidų, O. Grigaliūnaitės sode rasi įvairių vaisių — obuolių, apelsinų, citrinų, pomelių ir kt. Darbštumo rezultatais ši lietuvių stebina ne tik pas ją atvykstančius, bet net ir apylinkės gyventojus.

TAUTIETI, AR JAU SUMOKĖJAI "LAIKO" PRENUMERATĄ?

Įspudžiai iš Urugvajaus

(atkelta iš 4 psl.)

priėmimas, rėmimas savo parapijos ir katalikiškos spaudos. Kitas dalykas, kuris atkreipė mano dėmesį — tai jaunimas. Kurį tik man teko sutikti, kalba lietuviškai. Tas anaipol nesudaro jokių kliūčių įsijungti į urugvajiečių bendruomenę ir joje pasizymėti. Ypač sporte yra žinomas lietuvių vardas. Yra keliolika gražiai pasizymėjusių sportininkų. Taip pat atsiranda ir universitetą baigusio jaunimo.

Urugvajuje lietuvių vardas yra žinomas ir gerbiamas. Prie to dar prisideda K. Čibiras savo straipsniais ir knygomis, liet. parapijos kunigai, kun. Grigaliūnas savo pastoracija parapijose, kun. Venckus (dabar JAV) ir kun. Sukackas savo profesoriavimu Montevideo gimnazijoje.

PADEKOS ŽODIS

Nors šis mano straipsnis yra daugiau taikomas Argentinos lietuviams, supažindinant juos su Urugvajumi, tačiau negaliu jo baigti, nepadėkojęs maloniems Montevideo lietuviams. Visų pirma dėkoju visiems Tėvams jėzuitams, ypatingai kun. J. Giedriui. Taip pat mano padėka atsotoybės sekretoriui p. A. Grišoniui ir jo žmonai, K. Čibirui, Vidžiams, Bartašiūnui, Jusui, Doreliams, Kerševičiams, Mačanskams, Karpiškiams, Tamošiūnams, Kachanauskaitei, Janulytei, Brazienei, Lesauskienei, Satygams, Mesoniams ir kitiems, kurie vienaip ar kitaip pasitaravo, būnant Urugvajuje.

Visiems dar kartą tariu nuoširdų ačiū.

KORDOBA

Gegužio 1 dieną į Kordobą atsilankė Rosario klebonas kun. J. Margis, kuris su Amerikos vicekonsulo pono Thomas Cummings šeima svečiavosi pas p.p. Bendiskus. Kartu visi aplankė Kordobos įžymybes, tarp jų ir Kaiser automobilių dirbtuves. Kitą dieną svečiai, padėkoję už lietuvišką vaišingumą, išvyko į Villa del Dique apžiūrėti Marijonų namus. Pietuose, kurie buvo suruošti svečiams, dalyvavo p. Kuncaitienė ir dr. A. Zotovas.

Jonas Trimosas praeitais metais baigė architektūros studijas, o šiemet balandžio mėnesį gavo užbaigimo diplomą „kaip (pirmas) geriausiai baigęs studijas, buvo apdovanotas aukso medaliu. Kordobos lietuviai džiaugiasi savo tautiečio laimėjimu ir linki sėkmės naujam architektui.

SLA Moterų Skyrius